

De vieze overalls wassen, koffie zetten voor de adviseur, zorgen dat het erf er netjes bij ligt. Als je met een boer samenwoont of getrouwd bent, doe je dit soort klusjes als vanzelfsprekend. Sommige boerinnen doen nog veel meer. Die verzetten bergen werk op het bedrijf. Daar worden ze lang niet allemaal voor beloond. Daarom startte LTO-Nederland het project 'je verdiende loon'. Dat is hard nodig, vindt projectleider **Marianne Eringa**.

Je verdiende loon, bekijk het zakelijk

Is het echt zo slecht gesteld met de boerin?

De financiële positie van agrarische vrouwen is niet goed geregeld. Dat is al jaren zo en er komt maar geen verbetering in. Zolang het goed gaat met het bedrijf, de man en het huwelijk lijkt er niets aan de hand. Maar het komt voor dat een vrouw die altijd veel meegewerkt heeft op het bedrijf, na echtscheiding met lege handen staat. Dan kun je naar de

rechter gaan en je deel opeisen. Maar wanneer er een opvolger is doe je dat niet zo snel, want dat betekent vaak dat de opvolger het bedrijf niet voort kan zetten.

Daar moet het NAJK iets aan doen in de belangenbehartiging!

Nee, dat is het punt niet. Binnen de wetgeving is het wel mogelijk om het goed te regelen, maar het gebeurt gewoon vaak niet. Vrouwen weten niet wat de gevolgen kunnen zijn en soms durven ze niet voor hun rechten op te komen. Dat komt door gebrekkige voorlichting door financieel adviseurs en soms ook wel door de partner of zijn familie die het niet belangrijk vindt. Bovendien is het heel moeilijk om je in een liefdesrelatie die je met je partner hebt, zakelijk op te stellen.

Waar gaat het mis?

Er wordt in de agrarische sector veel meer op huwelijkse voorwaarden getrouwd dan vroeger. Bij huwelijkse voorwaarden spreek je een verrekenbeding af. Dat is de manier waarop je jaarlijks het inkomen verdeelt. Maar heel vaak wordt dat verrekenbeding in de praktijk helemaal niet toegepast. Zo bouwt de partner dus geen vermogen op, ook niet op papier.

Baan buiten bedrijf

Door Masja Pit

Niet alle vrouwen kiezen ervoor om mee te werken op het agrarisch bedrijf van hun man of vriend. De Wageningse studenten Judith Deusings en Marloes van Schaik deden een onderzoek naar vrouwen die voor een baan buiten het bedrijf kiezen.

Tien, twintig jaar geleden werkten vrouwen vooral buiten de boerderij om het dalende inkomen uit het bedrijf aan te vullen. Zo zorgden ze ervoor dat er een redelijk budget was om van rond te komen én dat het bedrijf kon blijven bestaan. Tegenwoordig zijn er veel meer redenen voor vrouwen om buitenshuis te gaan werken. Een eigen inkomen, zekerheid, sociale contacten, werk doen waar je voor opgeleid bent.

Het feit dat vrouwen buitenshuis werken, wil niet zeggen dat ze niet meer betrokken zijn bij het bedrijf, maar wel in mindere mate, zeggen Judith en Marloes. "Boerinnen met een eigen inkomen zijn thuis in een betere onderhandelingspositie, als het gaat om de zorg voor huishouden en kinderen, maar ook bij het nemen van financiële beslissingen. Hierdoor zijn vrouwen zelfverzekerder geworden." ←

TEKENING: HENK VAN RUITENBEEK

Hoeveel vrouwen boeren?

Er zijn in Nederland duizenden agrarische bedrijven waar alleen een vrouw de scepter zwaait. In 2005 waren dat er ruim 4.000: bijna vijf procent van het totaal aantal bedrijven. Dat percentage is de afgelopen vijf jaar ongeveer gelijk gebleven. Van een echte emancipatiegolf in land- en tuinbouw is dus geen sprake.

Bovendien blijkt een groot deel van de 'vrouwenbedrijven' een hobbymatige omvang te hebben. Slechts 564 bedrijven, geleid door één of meerdere vrouwen, heeft een omvang groter dan 50 nge (35 melkkoeien of 40 ha akkerbouw of 1.200 vleesvarkens).

Ze zijn vooral actief in melkveehouderij en akkerbouw, en veel minder in varkenshouderij en tuinbouw. Opvallend is dat in Flevoland nauwelijks boerinnen wonen die zelf hun bedrijf leiden. ←

Bedrijven met vrouwelijk bedrijfshoofd

Bedrijfsomvang	2000		2005	
	Aantal	% van totaal	Aantal	% van totaal
< 50 nge	3.379	7,5%	2.916	7,3%
50-100 nge	457	1,8%	357	1,7%
100-150 nge	124	1,0%	107	1,0%
>150 nge	70	0,7%	100	0,9%
Totaal	4.030	4,3%	3.480	4,3%

gehouden om fiscale redenen. Dan valt er ook niet veel te verdelen. En zorg dat je jaarlijks verrekent.

En verder is het belangrijk om regelmatig de afspraken die je gemaakt hebt, bijvoorbeeld bij je huwelijk, tegen het licht te houden. Pas die afspraken aan als de situatie verandert. Bijvoorbeeld als je fulltime in het bedrijf mee gaat werken.

Maar het belangrijkste is: denk aan je eigen positie en bekijk het zakelijk. ←

Wil je meer informatie over dit onderwerp?

Kijk op www.jeverdiendeloon.nl.

Plattelandsvrouwen lager opgeleid

Vrouwen die op het platteland wonen (boerinnen en niet-boerinnen), zijn lager opgeleid dan vrouwen in de stad, zo blijkt uit de Emancipatiemonitor 2006 van het Sociaal en Cultureel Planbureau en het Centraal Bureau voor de Statistiek. Het percentage vrouwen op het platteland met een HBO-opleiding of hoger is 21 procent, tegen 29 procent in stedelijk gebied. Mede daardoor hebben plattelandsvrouwen ook een lager beroepsniveau dan in de stad. Gemiddeld werken ze 23 uur per week, dat is 2,5 uur minder dan stedelijke vrouwen.

Vrouwen op het platteland hechten minder aan betaald werk dan vrouwen in de stad. Ze besteden daarom een halve dag per week meer aan onbetaalde arbeid, zoals zorg voor kinderen, huishouden en vrijwilligerswerk.

Een derde van de plattelandsvrouwen vindt het bezwaarlijk om buitenshuis te werken, terwijl de kinderen naar de crèche gaan. Plattelandsmoeders brengen hun kinderen liever bij familie dan bij een kinderdagverblijf of buitenschoolse opvang. Dat komt omdat er soms geen kinderopvanglocatie in de buurt is, maar ook omdat veel moeders (en vaders!) op het platteland geen vertrouwen hebben in formele kinderopvang. ←

Tegelijkertijd vraagt de bank vaak aan vrouwen om mee te tekenen voor aansprakelijkheid bij een lening voor het bedrijf. Dus aan de ene kant wordt de partner buiten het bedrijf gehouden door op huwelijkse voorwaarden te trouwen, maar aan de andere kant is de partner wél aansprakelijk. Er wordt bovendien tegenwoordig veel meer gescheiden dan vroeger. De kans dat je als partner met lege handen komt te staan, is dus veel groter dan vroeger.

Maar jonge vrouwen hebben hun zaken toch wel goed geregeld?

Veel jonge agrarische vrouwen hebben een eigen baan, je zou dus zeggen dat die economisch zelfstandiger zijn dan hun moeders of schoonmoeders. Maar ik vermoed dat het inkomen van die baan vaak gebruikt wordt om het huishouden draaiende te houden. En dat het geld wat met het bedrijf verdiend wordt, weer in het bedrijf gestoken wordt. Wanneer je dit niet registreert, sta je heel zwak als er iets gebeurt.

Wat kun je doen om het goed te regelen?

Met een man-vrouwmaatschap ben je al een heel eind. Dan spreek je af op welke manier je voor je werk beloond wordt. Soms is dat een winstdeling, soms een arbeidsbeloning. Let bij winstdeling op, want vaak wordt de winst bewust laag